

تا ۳ محاسبه می‌شود. به این شکل که عدد صفر به منزله‌ی بدون تأثیر، عدد ۱ به منزله‌ی تأثیر ضعیف، عدد ۲ به منزله‌ی تأثیر متوسط و عدد ۳ به منزله‌ی تأثیر زیاد است. (بهشتی و زالی، ۱۳۸۹، ص. ۵۹)

۲. تعریف مفاهیم و نظریه‌ها

چارچوب نظری و مفاهیم مهم مقاله‌ی پیش‌رو از بحث نظری مرتبط با هژمونی که نوواقع‌گرایانه مطرح می‌کنند و نیز الگوهای رابطه‌ی ژئوپلیتیکی که متأثر از زمینه‌ها و دلایل مختلف ژئوپلیتیکی شکل می‌گیرند، حیات گرفته است. در ادامه به اهم مباحث مرتبط با این پژوهش اشاره می‌شود:

۲-۱. آینده‌پژوهی

به مجموعه تلاش‌هایی که با جست‌وجو در منابع، الگوها و عوامل متغیر یا ثابت باهدف تجسم آینده‌های بالقوه و برنامه‌ریزی متناسب با آن‌ها صورت می‌گیرد، «آینده‌پژوهی»^۱ می‌گویند. در این پژوهش معادل امکان‌سنجی در نظر گرفته شده است. در این دانش تلاش می‌شود با بهره‌گیری از روش‌های علمی، به‌جای تصور ساده‌ی آینده، به گمانه‌زنی‌های مبتنی بر دانش در مورد چندین آینده پرداخته شود. (Myer, 2000, p. 2) هرگاه در مورد آینده صحبت می‌شود، باید به این مهم توجه کرد که، ملاک شرایط مطلوب یک سیستم در آینده، پایداری آن در شرایط کنونی یا احتمال رسیدن به پایداری در آینده‌ی نزدیک است. در رویکرد سیستم‌های انطباق‌پذیر نبود پایداری و تغییرات مداوم یک سیستم، ثبات و پایداری آن را به چالش می‌کشد. (Dixon et al, 2014, p. 134) پژوهش‌گران آینده‌پژوهی عقیده دارند این دانش تلاشی نظام‌مند برای نگاه به آینده‌ی بلندمدت علم، فناوری، محیط‌زیست، سیاست، اقتصاد و اجتماع است؛ که می‌توان در چارچوب برخی مطالعات هدفمند به آن دست یافت. و با داشتن تصویری روشن از آینده به برنامه‌ریزی‌هایی برای جلوگیری از تهدیدها و افزایش فرصت‌ها پرداخت و به بهتر شدن آنچه در آینده رخ خواهد داد، کمک کرد. (Kameoka et al, 2004, p. 580)